

Economic Policy Reforms
Going for Growth - 2006 Edition

Summary in Slovak

Reformy hospodárskej politiky
Cesta k rastu – vydanie 2006

Zhrnutie v slovenčine

Súhrn

Čo sa týka životnej úrovne za posledné dve desaťročia, viacero krajín OECD, hlavne Japonsko a niektoré hospodárstva v kontinentálnej Európe, stále viac zaostávajú za tými najlepšími. V iných krajinách OECD sa potenciálny rast naopak zvyšuje. Na základe týchto rozdielov vo výkonnosti je možné vyvodit' poučenie o tom, aká politika vedie k trvalému rastu životnej úrovne.

Prvé vydanie štúdie *Cesta k rastu*, ktoré vyšlo pred rokom, sa zaoberalo niektorými z týchto poučení. V tomto vydaní sme zaviedli novú formu porovnávania výkonnosti hospodárstiev, ktorá tak doplnila dlhodobé prieskumy OECD týkajúce sa jednotlivých krajín a odvetví. Na základe štrukturálnych ukazovateľov politiky s presne určenou väzbou na ekonomickú výkonnosť a podrobných odborných posudkov komisií a personálu OECD, bol pre každého člena OECD odvodený súbor piatich politických odporúčaní.

Minuloročné vydanie sa zameriavalo hlavne na trhy práce a výrobkov. Aktuálne druhé vydanie nadväzuje na pokrok, ktorý sa dosiahol v týchto oblastiach. Toto vydanie okrem toho rozširuje pôsobnosť ukazovateľov, čím sa v rámci vykonávania štrukturálnych prieskumov zoberali do úvahy aj opatrenia na stimulovanie inovácie, ktoré sa už dlhšie považujú za jeden z hlavných motorov rastu. V tom istom duchu, avšak viac v hypotetickej rovine, toto vydanie štúdie *Cesta k rastu* skúma aj vplyv regulácie aktivít v tejto oblasti na ekonomický rast. Napokon sa vracia o niekoľko krokov späť a zaoberá sa meradlom, ktoré sa počas pozorovania použilo na meranie úspešnosti.

Kapitola 1 poskytuje prehľad pokroku v krajinách, ktorý sa dosiahol na základe opatrení zavedených v súlade s politickými prioritami stanovenými vo vydaní 2005 štúdie *Cesta k rastu*. Hlavné závery ohľadom pokroku, v súvislosti s reformami na zlepšenie produktivity a využitia pracovnej sily, sú zhrnuté nasledovne:

- Čo sa týka politických priorít na zvýšenie produktivity práce, v súlade so stanovenými politickými prioritami práve prebiehajú resp. už boli vykonané kroky na zmiernenie obmedzení vstupu na trh produktov a iných obmedzení konkurencie, čím sa posilňuje formovanie ľudského kapitálu a reformovanie ďalších politických oblastí, ktoré majú vplyv na produktivitu práce.
- Čo sa týka politických priorít na zlepšenie využitia pracovnej sily, vo väčšine prípadov sa reformy v súlade so stanovenými politickými prioritami neuskutočnili ani nenaplánovali, a to hlavne v krajinách kontinentálnej Európy. Vykonáva sa napríklad niekoľko krokov vedúcich k zníženiu stále vysokej implicitnej dane z pracovania po presiahnutí určitej vekovej hranice, daňových klinov a dolných hraníc mzdových nákladov. Významnejší reformný trend možno pozorovať v oblasti systémov dávok z invalidity a nemocenských dávok.

Prehľad pozostáva zo záznamov pre jednotlivé krajiny OECD (a Európskej únie ako celku). Tieto záznamy obsahujú podrobné údaje o pokroku v každej z piatich konkrétnych priorít (*Kapitola 2*). Okrem prijímania legislatívy a iných rozhodnutí na uskutočnenie reforiem, záznamy pre jednotlivé krajiny dokumentujú aj predchádzajúce fázy reforiem, ako napríklad vyhlásenia vlády a legislatívne návrhy predložené do parlamentov.

Kapitola 3 porovnáva krajiny z hľadiska inovačných snáh a z nich vyplývajúcich výsledkov, ako aj z hľadiska hlavných politických oblastí, ktoré majú na tieto výsledky vplyv. Inovácia je už dlhodobo kľúčovým zdrojom pokroku v oblasti materiálnej životnej úrovne. Výsledky inovačných snáh sú však vo všeobecnosti veľmi neurčité a ich prospešnosť pre spoločnosť ako celok môže byť v porovnaní s prospešnosťou pre súkromné firmy vyššia. Na povzbudenie inovácie preto vlády prijímajú rôzne opatrenia, ako napríklad finančnú podporu súkromných projektov výskumu a rozvoja a financovanie výskumu vo verejných inštitúciách. Patentové zákony a iné zákonne vymožitelné opatrenia navyše novátorom poskytujú časovo obmedzené výhradné práva, ktoré im umožňujú profitovať z inovácií.

S cieľom zlepšenia efektivity inovačných systémov sa politická pozornosť v posledných rokoch sústredila hlavne na zvýšenie účinnosti takýchto opatrení. Vďaka tomuto prístupu sa okrem vylepšenia nástrojov na financovanie výskumu a rozvoja zaviedli aj opatrenia posilňujúce interakciu medzi verejnými výskumnými organizáciami a priemyslom.

S použitím analýzy hlavných podnetov na inováciu, rozpracovanej v *Kapitole 3*, sa určil súbor politických odporúčaní na podporu inovácií pre jednotlivé štáty. V *Kapitole 4* sú tieto odporúčania sformulované jednotlivo pre všetky krajiny OECD vo forme správ. Zvolil sa rovnaký prístup ako v prípade trhov práce a výrobkov: potreba reforiem nevyhnutných na priblíženie sa k najlepším praktikám sa určuje na základe odhalenia slabín v politickom nastavení, ktoré sú sprevádzané neuspokojivou inovačnou výkonnosťou, resp. slabín vo faktoroch s bezprostredným vplyvom na inováciu (ako napríklad kvalifikácia alebo finančné podmienky).

Pri pohľade na inovačné výsledky a stanovené politické odporúčania sa vynárajú nasledujúce zoskupenia krajín:

- Lídrmi v oblasti inovácie sú severské krajiny, Spojené štáty a Japonsko. Väčšina z nich sa v poslednom desaťročí tešila z výrazného rastu produktivity (výnimku tvorí Japonsko). Vo väčšine z týchto krajín sa tiež vyskytuje vysoká miera absolvovania terciálneho vzdelania. Niektoré však čelia výzve týkajúcej sa potreby povzbudenia inovácie služieb.
- Na opačnej strane spektra inovačnej výkonnosti sú krajiny južnej a strednej Európy. V prvom prípade sú potrebné zlepšenia v oblasti vzdelávania a v druhom v oblasti konkurencie na trhu produktov.
- V strede sa nachádzajú ostatné anglicky hovoriace krajiny mimo Spojených štátov. Celkovo je výkonnosť produktivity v týchto krajinách na dobrej úrovni. Spoločná výzva pre tieto krajiny spočíva v potrebe posilnenia väzieb medzi verejným výskumom a priemyslom.
- Zvyšné krajiny – najmä Francúzsko a Nemecko – sa v oblasti inovačnej výkonnosti javia ako nadpriemerné, existuje tu však potreba posilniť terciálne vzdelanie. Vo väčšine z je tiež priestor na zlepšenie efektívnosti nákladov na finančné opatrenia, ktoré sa prijali na podporu výskumu a rozvoja súkromného sektoru.

Kapitola 5 objasňuje väzbu medzi reguláciou finančného trhu a ekonomickým rastom. V jednotlivých krajinách OECD sú značne odlišné finančné systémy. Líšia sa v celkovej veľkosti, štruktúre a aj v miere konkurenčných tlakov, ktoré prevládajú na trhu bankovníctva a trhu s cennými papiermi. Tieto odlišnosti sú do určitej miery spôsobené rozdielnou mierou regulácie. Rozvoj finančných systémov brzdia predovšetkým regulačné nastavenia zachovávajúce nadmerné bariéry pre konkurenciu v bankovníctve, resp. ktoré neposkytujú dostatočnú ochranu investorov na trhu s cennými papiermi. Toto má za následok slabší ekonomický rast. Kapitola v podstate informuje o zisteniach empirickej analýzy a poukazuje tak na fakt, že odvetvia s väčšou závislosťou na externých finančných zdrojoch rastú rýchlejšie v krajinách s vhodnejšou reguláciou finančného rozvoja.

Kapitola 6 posudzuje, do akej miery je HDP na obyvateľa primeraným reprezentantom celkového blahobytu. Iné merateľné parametre štátnych účtov sa na tento účel hodia nepochybne viac. Tieto však nie sú bežne dostupné a vo väčšine krajín OECD s HDP každopádne úzko súvisia. Názorné kalkulácie „rozširujúce“ HDP o voľný čas, delenie príjmov v rámci domácností a distribučné záležitosti napovedajú, že klasifikácia krajín na základe týchto ukazovateľov a HDP na obyvateľa je vo všeobecnosti podobná. HDP na obyvateľa stále ostáva rozhodujúcim ukazovateľom pre posudzovanie blahobytu. Na získanie úplného obrazu o blahobyte ho však treba doplniť o ďalšie kritériá.

© OECD 2006

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rožmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

**K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD
www.oecd.org/bookshop/.**

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights/

